

БҮРЯТ - МОНГОЛЫН ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обиомой, БМАСОР-эй Верховно Советдэй ба ВКП(б)-гэй Улаан-Удун Горкомой орган

№ 168 (3472) 1941 оной июлийн 19, суббото СЭН 15 МУНГЭН

АРАДУУДАЙ НЭГЭДЭМЭЛ ФРОНТ

Гитлеровскэ Германиа эсэргүү хамтын байдалаа тухай СССР-эй правительство ба Великобританин хоорондо хэгдэнэ хэлсээн арад бүгэдэйн үргэн ба хүсэн түгэлдэр долгөөр байшаагдаа. Хүн түрэлтэй дайсан — Гитлертай эсэс хүрэтэр тэмсэл абуулха гэһэн нэгэдэмэл ба эрлэ банал хүсэлтэ шэнгэһэн эх байшаал-гүй хэдаа английска арадуудай байшаалтай нэгэдэнэ.

Дайшалхы нэгэдэл болбол советскэ ба английска арадууды нэгдүүлэн холбобо. Тэдэнэртэ гансал үхэлэй дайсан—Германийн фашизм бии. Тэдэнэртэ хүрин боомын аюулаа өөрмөгөө эх оронийн сүлөөлхэ гэһэн гансал зорилго бии. Советскэ ба английска арадууды тус аюулаа сүлөөлхэ ябадал хадаа арадууды, хүн зониге зэргилгээр зобсохо тулаахын тулада Германие сэрэгтэй нохор машина болгоһон тоонуулаһай банданаа бүхы хүн түрэлтэнийн сүлөөлхэ мүн болоно гэһэн.

Гитлеровскэ Германиа эсэргүү хамтын дайнай абуулга тухай СССР Англи хоёрой хоорондо хэгдэнэ хэлсээн болбол агууехэ түүхэтэ ухашанартай гэршэ болоно. Энэ болбол бүхы уласхоорондын оршомбайдалы үндэһөөрн хубилгаба. Энэ хадаа фашистка Германиа эсэргүү тэмсэл хэжэ байгаа арадуудай хүсэ шадальны хоёр дахин арбидхана. Энх хадаа тэмсэлдэ шэнэ хүсэлүүдэ жагсаан бодхоно. Энэ хадаа Гитлерэй эзэмлээб гэжэ тоолодог ороннуудаар гитлеровскэ агууршадта хэгдэхэ эсэргүүсэлые бэхжүүлнэ. Энэ хадаа өөһдөнгөө дайсады нэгэ нэгээрн та-халан сохихоо хүсэһэн Гитлерэй түсбүүдэ хүмюулан унагааба. Харин Гитлер энээнэй орондо, хоёр ба бүри олоншье фронтло дай хэхэ болоо. Лондоной «Таймс» газетын бэшхэнэ хадаа Гитлер гэһэнэ Российн уряас хаялжархобд, Германие үшөө дахин хоёр тээш тулалдаха фронтын дайнай урда зогсообо, энэнэ эсэсэй сагта Германиа хээсээшье яшаагүй муугаар дүүрэдэг байгаа.

Гитлеровскэ Германиа эсэргүү тэмсэлдэ СССР Англи хоёрой интересүүдэй нэгэдэнгэ байһынь мүн Америкийншье олонитэ тэмдэгдэнэ. Гадаадын хэрэгтэй талаар сенатска комиссийн түрүүлгшэ Джордж англо-советскэ хэлсээнэй баталагданиие амаршалха зуураа, энэ болбол Англи СССР хоёр бүгэдэйн дайсангай эсэргүүсэл тэмсэлэ байһанадын иматга төрөл баримта болоно гэһэнэ гэжэ мэлүүлһэн байна.

Советскэ арад СССР Англи хоёрой хоорондо хэгдэнэ хэлсэеэ угаа эхэ хангалтатгайгаар хүлээбэ. Тус хэлсээн дотор советскэ арад болбол сталинска правительствын ябуулжа байгаа, тэрэ политикын зүб ба сөсөн мэргэн байһанай үшөө нэгэ баталаага харанал.

—Германска хүрхэйлэй дайшаалтад хоёр фронтлоо, гал дүлэ мэтээр айдаг аад, харин хоёр фронттой бололдо. Манай сэра-гүүд гитлеровскэ муухайнууды үүн зүгһөөн бута сохихо ябад-лаа үргэлжэлхэ, тээд баруун зүгһөөн английска сэрагүүдэй хабшан түрхэхэ байна. Немецкэ бардам байрхуу дайшалы түмэр нударга соо бажуужа хээсэ мүнхэ даража халжаа.

Хангаргүй авантюрист Гитлер хадаа СССР гэһэн Англитай коалици (нэгэдэл) хэхэгүй бээ гэжэ бодомжолһон байгаа. Энэ болбол Советскэ Союзын политическэ талаар газашалжа илгааб гэһэн этигтэлээр өөрөө амаруулан наа-туулаа. Энэ гэһэн советскэ оро-ной тэмсэхын тулада «хэрхэнэ зүүшэ» боложо, өөрөө агууехэ держава болохы хүсөө. Бандит ба һийдхэгшэ Гитлер цивилиза-цийн хамгаалагша болохы нэдэ-бэ.

Тус холбог хобууша арга дүр-

шэһын биража бүтөөгүй. Гитлер үнэхөөр бодото коалицие—Гит-леровскэ Германиа эсэргүү дэл-хэйг туйлай хүсэтэй гүрэнүүдэй коалицие хараба.

Гүрэнэй Горьковский Универси-тетэй профессорнууд ба хурган-шанар СССР-эй ба Великобританийн правительстванууд хоёрой хоорондо хэлсээ баталагданиие халуунаар амаршалха зуураа, мэдүүлхэнь:

— Советскэ Союз ямар бэ, харин Европийн дэбисхэр дээрэхэ тиймэ үлэмжэ хүсн түгэлдэр гүрэнүүдэй хүсэнууды, далайн агууехэ державы—Английн хүсэ-нуудтэй нэгдүүлгэ хадаа гитле-ровскэ Германие тэнэ биса со-хигдоһон байха ябадалай эрхмэй эрхим түхм болоно гэһэн. Фа-шизмын сабхи доро тулжа бай-гаа Европийн арадууд мүнөө сагай каннибалнуудхаа сүлөөлг-дэхэ байна.

Нүхэр Сталин 1941 оной ию-лийн 3-да хэлһэн өөрынгөө түү-хэтэ үгэ соо, фашистка Германи болбол СССР-тэ мэхэтэ муухай долбоого хээл байхадаа, шу-хата агрессор байһанаа бүхэ-дэлхэйн урда элшшэһэн, политач-скэ талаараа алдууритаба гэжэ зааһан байна. «СССР-эй амжаһан туйлай эхэ политическэ шүүбэр-хын хадаа эхэ ба улаан саг соо байха фактор мүн болоно, энэ-нэй үндэһэ һуури дээрэ фашист-ска Германитай дайнда Улаан Армиин сэрэгтэй эрд шууд ам-жалтанууд дэлгэрүүлгдэхэ ёһо-той»,—гэжэ Нүхэр Сталин хэл-һэн байна.

Англитай, СССР-эй тэнэ хэл-сээн хадаа СССР-эй политическэ шүүбэринүүдэй нэгэн шухалын шухала үрө мүн болоно. Бүхэ-дэлхэй болбол өөрынгөө эхэ ороной түлөө, эрхэ сүлөөгэй түлөө баа-тарилж, эрд шанга тэмсэлээр тэмсэлжэ байгаа улаанармеецы хараба. Бүхэдэлхэй хадаа бүхы советскэ арад нэгэн хүн мэтээр өөрынгөө Улаан Армиин хойноһоо байгаа гэжэ мэдэнэ.

Улаанармеец бүхэдэлхэй гери-ройн болоо. Арадууд тэрэнэй эрэлхэгтэ, эрд шуудтань, патриотизмдэнь гайхан байсажа бай-на. Харин энэнэ, муухай эзэмдэг-шэдэй урда нүгэдөөгүй, фашист-ска зэрлиг хүйрэлдөөшдөө аян хүрлөөгүй ба зүрхэлг тэмсэлээр өөрынгөө эхэ оронийн, демо-кратическэ эрхэ сүлөө хамгаалжа байгаа Английн эрлэхгэ арадууд-тай байгуулһан хани холбоо ба нэгэдэлэй үндэһэ һуурийн боложо үгөө.

Нүхэр Сталиной хэлһэнэ: «Эсэгэ оройонгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө манай дайн болбол Евро-пын ба Америкийн арадуудай бээ-даанхай байдалай түлөө, демократическа эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлтэй нэгдэн нийлэхэ бай-на. Энэ хадаа Гитлерэй фашист-ска арминуудай зүгһөө бодомжол-лолгодо ба бодомжолтын аюулда эрхэ сүлөөгэй түлөө байһан ара-дуудай эсэргүүсэлтын нэгэдэмэл фронт болохо гэһэнэ».

Фашистка зэрлиг ангиуд өөһ-дөнгөө дээрмэдэлтын түсбүүдэй хүмэрин унажа байхы хараад, галзууржа байтэ. Нэгдэнэ нүгөө тээшэ тэгүүлэн аашалжа байтэ. Энэ болбол үшөөл аюултай гэһэн. Энэ болбол бага бэшэ аюул ушаруулжа болохо. Гэбэшье, тэрэнэй хуби заяань урид шийлхэг-дээ. Өөһдөнгөө хүсэнууды нэг-гэдхэн дэлхэйн туйлай хүсэтэй гүрэнүүдэй, тэдэнэй дууһаагүй ресурснуудай, тэдэнэй эрхэ сүлөөдэ инаг дуратай арадуудай, тэдэнэй фашистка ээригүүды сохихо ба тэнэ сохихо эрд шууд шийдэ-бэртэй байһанай урдаһаа гитле-ровскэ Германи тулаха хүсэ ша-даггүй. Хэдышье, ямаршье жертвын эрлэгдэһынь хаань, фа-шизм бута сохигдоһон байха. Илалта хадаа сүлөөтэ арадуудай талада!

(«Правды» июлийн 15-най түрүү бэшгэ).

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Политическэ пропагандын органууды хубилган шэнэдхэхэ ба Хүдэлмэришэн-Таряшанай Улаан Армиин сэрэгтэй комиссарнуудай институты бии болгохо тухай

Манда тохёолдоһон дайн болбол гадаадын дайнай интервенция Улаан Армидахи байдалай хүдэл-мэриин үндэһөөрн хубилгаа. Дайн хадаа манай армидахи политическэ хүдэлмэрийн хэмжээ үргэдхэн ба политхүдэлмэрилэг-шэны өөһдөнгөө хүдэлмэриин иматгал пропагандаар хизаарла-хагүйнь эрхэтэйгээ хамта фронт-нууд дээрэхэ сэрэгтэй хүдэлмэрийн түлөө харюусалгы бөөдэ аба-хынь баадахана.

Нүгөө талаһаа дайн болбол полкхои ба дивизидеи коман-дирай хүдэлмэриин хушар болго-һон дээрхэнэ полкын ба дивизийн командирта политическэ хүдэлмэ-рилэгшэдэй зүгһөө гансал поли-тическэ хүдэлмэрээр бэшэ, мүн сэрэгтэй талаар бүхы туһа-ламжанууд үзүүлгдэхээр эрлэгдэ-нэ. Политхүдэлмэрилэгшын хүдэл-мэрийн эдэ бүхы шэнэ тухал байдал болбол амгалан байдалхаа дайнай байдалда ороһонтой даша-рамдуулагдан политхүдэлмэрилэг-шын хүдэлмэридехи харюусалгань ба зэргэн эрхэ бэшэ үргэдэхэ—

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлгшэ

М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь

А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.

1941 оной июлийн 16.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумээр баталагдаба.

Хүдэлмэришэн-Таряшанай Улаан Армиин сэрэгтэй комиссарнууд тухай дүрим

1. Улаан Армиин бүхы полкнууд ба дивизинүүд, штабууд, сэрэгтэй-хуралсалай хургуулинууд ба эмхизургаануудта фронт дээршье, мүн тэршэлэн тылдэшы сэрэгтэй комиссарнуудай инсти-тут байгуулагдана.

2. Сэрэгтэй комиссар болбол Улаан Армида парти ба прави-тельствын түлөөлгшэнь болоно, мүн сэрэгтэй частьнуудаар дай-шалхы үүргэнүүды дүүргүүлхын түлөө, байлдаанда тэдэнэй ха-туу шанга байха ба манай эхэ ороной дайсадтай һүүлшингээ ду-һал шуһан хүрэтэр сохилдохоор хазайшагүй бэлэн байха, советскэ газар дайдынгаа һөөм бүхэнийн хүндэтгэйгөөр хамгаалха ябадал-дань командиртай нэгэн адли хүсэд дүүрэн харюусалгатай байха.

3. Сэрэгтэй комиссар болбол өөрынгөө частин (соединении) таатай хүтэлбэрилэгшэнь, тэрэнэй материальна ба духовно интере-сүүдэй түрүүлшын хамгаалагша мүн. «Хэрбэ» полкын командир хадаа полкын орой толгой байгаа хадань, полкын комиссар гэһэн өөрынгөө полкын эсэгэн ба амин һүлдэнь байха ёһотой» (Сталин).

4. Сэрэгтэй комиссар болбол дайшалхы үүргэнүүды үнэн сэхээр ба зориг түгэлдэрөөр дүүргэжэ байгаа командирта, тэрэнэй али бүхы хүдэлмэридэнь бүхы хэмжээгээр туһалха, командирай авторитеты бүхэжүүлхэ ба дээдэ командованиян бүхы захирал-тануудай бөөлүүлгдэжэ байһаниие хатуугаар хинажа байха уял-гатай.

5. Сэрэгтэй комиссар болбол командирай ба политхүдэлмэри-лэгшын нэрээрэгдэ хүрэхэгүй ба өөрынгөө муу зан ябуулгаар Хүдэлмэришэн-Таряшанай Улаан Армиин нэрэ түрмэ гутаадаг ко-мандирнууд ба политхүдэлмэрилэгшэд тухай дээдэ командования саг соонь мэдээсэжэ байха уялгатай.

6. Сэрэгтэй комиссар болбол манай эхэ ороной дайсануудтай хэбэн тэмсэлдэ сэрэгүүдээ урмашуулан зоригжуулха ёһотой. Байл-даанай үлэмжэ шанга үедэ сэрэгтэй комиссар хадаа өөрынгөө бөөин зүрхэлжэ ба шэн зоригтой жэшээ гарган, сэрэгтэй частьнуудай дайшал-хы зоригынь үргэхэ ба дайшалхы захиралты заатагүй дүүргэхэ ябадалы туйлаха уялгатай.

7. Сэрэгтэй комиссар болбол эрхим боецүүд ба командирнууды урмашуулха ба алдаршуулха, сэрэгтэй частьнуудай личнэ составы шэн зоригтой, зоримгой, түбшэн зантай, үүсхэлтэй ба мэргэн ша-дабаритай болгон хүмүүжүүлхэ, үхэлые шоо үзэхэ ба илалтата эсэс хүрэтэр манай эхэ ороной дайсадта эсэргүү байлдаха хэрэгтэ бэлэн байха ябадалы хүмүүжүүлхэ уялгатай.

8. Сэрэгтэй комиссар болбол улаанармеецүүдэй ба коман-дирнуудай үргэн олонитэлэ түшэгдэжэ, революционно гүрим ёһо ба сэрэгтэй жааг заршам хатуу гараар байгуулан, аймхай, мэгдүү хандуу хүнүүдтэй ба дезертирүүдтэй хайрагамгүй тэмсэл ябуул-ха уялгатай. Өөрынгөө ябуулгы Оборонын Наркомадтай 3-дахи управлениин органуудтай зохицуулан, сэрэгтэй комиссар хадаа алибүхы урбалтанууды үндэһөөрн үгы болгохо уялгатай.

9. Сэрэгтэй комиссар болбол политорганууды, мүн тэршэлэн сэрэгтэй частьнуудай партийна ба комсомольско органицинууды хүтэлбэрилхэ.

10. Өөрынгөө хүдэлмэриин политрук хадаа полкын комиссарты полкын комиссар—дивизийн комиссарты, дивизийн комиссар—ар-миин сэрэгтэй советдэ ба Улаан Армиин главна политическэ управ-ленад тоосодог байха.

11. Полк, дивизи, управлени, эмхизургаанууд соо гараһан бүхы захиралтанууд хадаа командирай ба сэрэгтэй комиссарай гар табилгатай байха.

П. Соколов-Скалинн зураг. (ТАСС-эй фотохронико)

Ажалай халуун эдибхи

Улаан-Удын паровозо-вагонно за-водой хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэ-рилэгшэд агууехэ Сталиной рално-гоор хэлһэн уряала ажал хэрэ-гүүдээр харюусажа байна.

Эндэ советскэ патриотизмын хүсн түгэс дэбжэлтэ боложо байһанай дашарамда, үйлдбэ-рийнгөө түсбэны үзүүлэн дүүргэ-дэг цех, бригада ба хүдэлмэришэ-дэй тоо үлэр бүхэндэ ургана.

Һүүлшын 13 хонегтэй тэршэ соо меднолитейнэ цех, (начальни-гынь нүх. Топовский) үйлдбэ-рийнгөө түсбэны 144 процент дүүргэбэ; мүн энэ саг соо күз-иеннэ цех (начальнигынь нүх. Олейник) 146 проц.; вагоно-колесно цех (начальнигынь нүх. Балла) 104,3 проц. дүүргэбэ. Котельня ба тендернэ цехүүд ажалла шэнээр табижа мүн бай-лаар ажаллажа байнад.

Коммунистнаар социалистическэ мурсыөө эмхидхэн ударидажа өөһдөнгөө шэн зоригто ажалаар гайхамшагта жэшээ үзүүлнэ. Цехтэй дархан ВКП(б)-гэй член нүхэр Рожков саг үргэлжэ үлэ-рэйнгөө даалгабарине 200—300 проц. хүрэтэр гүйсэхэдэг. Ю-лийн 13-най үдэр коммунистнаар, дархан нүхэр Оглоблин, слесарь нүх. Чимилон ба болторезница нүх. Хункенова гэһэн үдэрэйнг-өө даалгабарине 200 проц. дүүр-гэһэн байнад. Мүн паровозо-сбор-но цехтэй мастер коммунист нүхэр Тишкочев үлэр бүхэндэ ажалайнгаа даалгабарине үлүү-лэн дүүргэхэһэ гадна, комлексе-но бригадала ажалаар хантаагүй-дөө цехтэй гарадаггүй ба хэрэг-тэй сагтань алха, хюрөө ба саб-шуур бараад слесарийн түлөө хү-дэлмэрилдэг.

Коммунистнаар шуларгуу ба эдибхитэй ажалы партийна бөлгө хүдэлмэришэд дэмжэн абажа саа-шадань үргэнөөр хүгжөөнэ. Тү-мэршэ дарханууд нүхэд Ткач, Сотников, Неупокоев, Степанов, слесарьнууд Кубишев, Шадилев, Семенов ба бусад саг үргэлжэ үдэрэйнгөө даалгабарине 200-һаа 500 проц. хүрэтэр гүйсэхэдэг.

Паровозо-сборно цехтэй медник нүхэр Семенов 8 ажалта үлэр соо бүтөөхэ ажалаа 27 час соо цехтэй гарангүйгөөр хүдэлмэри-жэ дүүргэһэн байна. Энэ мэтэ шэл зоригтойгоор хүдэлмэришэд нүхэд олон.

Эхэ оройонгоо хүсэ шадалье бүхэжүүлхэ, дайсанаа түргэн да-раха абуулануудта советскэ интеллигенцинууд хүдэлмэришэ-һөө зааханшье гэгдэнэгүй. № 22 —23 хургуулинуудай багшана-рай зарьманийн заводто хүдэл-мэрилжэ ба зарьманийн хураг-шадтайгаа хамта колхозуудта туһалхаар гараа. Мүн олон тоото багшанар ажалшадй дуна аги-тационно политическэ хүдэлмэ-рине үргэнөөр абуулаа.

ПВЗ-дахы медсестрануудай курсда ба кружогуудта хабдааг-шадые врачнар хүхэд Плессов, Букалов ба бусад эдибхитэйгээр хургана.

Гэрэй эзэн эхэнэриүүд байн дураараа нийтээрэ гаража завод-то хүдэлмэришэ. Эгэнэрэй олоо-хидын токарин, слесарийн ба бусад оньһото мэргэжлүүды эршэмтэйгээр шудална.

Эсэгэ ороноо хамгаалха агуу-ехэ дайнай оршом байдал дотор ПВЗ-гэй олонмянган ажалшад түрэл Улаан Армиингаа тылые бүхэ бэхи байлгха хэрэгтэ бии бүхы хүсөөрөө хүдэлмэрилдэ.

Б. Бухадеев.

ГЕЛЬФАНД.

Дайсание түргэн дарахын түлөө

БМАСОР-эй Росгавхлебтрестын

хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэри-лэгшэд Гүрэнэй Оборонын Коми-тетэй түрүүлгшэ нүхэр И. В. Сталиной уряала харюу болгон тусхайта уяланууды абаад, хэр-гэд дээрнэ эршэмтэйгээр бөө-лүүлжэ байна.

Хлебобулочнай № 2 пекар-нийн хүдэлмэришэд үйлдбэрийн-гөө даалгабаринууды байн ша-нартайгаар саг үргэлжэ үлүүлэн гүйсэхэдэг. Хүдэлмэришэдэйгөө дун-да социалистическэ мурсыөө үр-лэнөөр дэлгэрүүлхэньгээ ашаар тус цехарни продукци гаргалгы-гаа түсбэны 1,5 дахин дээш-нүүлбэ.

№ 1 хлебозаводой хүдэлмэри-шэ нүхэр Сафронова героическэ Улаан Армиингаа шархатаһан боецүүды аргаалуахын тула өөрынгөө шуһа үгэхөөр бэнүүд-нэ. Тэршэлэн, энэ заводой хэдэн эхэнэриүүд шуһала үгэхыя хүсэ-һэн байна.

Манай бүхы коллектив хадаа Германиа эсэргүү дайнда хам-тын абуулга хэхын тухай СССР-эй ба Великобританийн правительствануудай хоорондо зүбшэгдэнэ хэлсээ бүрин байшааһан байна.

ГАДААДЫН КОРРЕСПОНДЕНТНУУДЭЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ ДЭЭРЭ

Июлийн 15-да болохон гадаадын корреспондентнуудай ээлжээтэ пресс-конференци дээр Советскэ информбюрогой начальнигай оролцогч нүхэр С. А. Лозовский ингэж мэдүүлэб:

СССР ба Великобританиин хоорондох энэ жэлэй июлийн 12 ой сэрэгэй - политическэ хэлсээнэй шухала арга үрөн болбол хоёр ба олоншье фронт дээр Германиин дай хэсхэнь зайлашагүй бодоо. Олон фронт дээрхи дайн болбол Германиин сэрэгэй министерствын деятельнуудтэ ходоодо харина аюул байдаг нэн. Хоёр фронтдох дайн гэдэг юу? Энэ асуудал тушаа германиин сэрэгэй министерствын түлөөлөгч Бате, энэ оной февралын хүүдэ болохон Берлиндэх пресс-конференци дээр иигэж хэлэб:

«Хүсэ ехэтэ хэдэн державуудтай нэгэ гүрэн гансаараа дайлагдаха боломо, тэрэ зуураа хүсэтэ дайсаанда эсэргүү ябаган, агаарай ба далайн хүсэнууд эй тон багахан хүбиге гаргажа шадаха байланин хоёр фронтын дайн гэжэ нэрлэдэг юм. Хоёр фронтын дайнай ушар нимэ байна. 1914-нөө 1918 он хүртэр Германи болбол энэ гүйсэд трагизмтай даие хэжэ байгаа нэн».

1914—1918 оной дайнай дүйдүршлөө хэдэн жэшэнуудые ажажа Германиин сэрэгэй министерствын тусхай түлөөлөгч Бате доро заагдан тошолол хэнэ:

«Хоёр, гурба ба дүрбэн фронтын дайн хадаа өхө хүндэ хүнэр байба, — дэлхэйн дайнай алдарт генералай хэлэһэй ёһоор, — манай зэмсэг мохшоо».

Германиин сэрэгэй нюуруудай түлөөлөгч энэ тон шухала, өхө урханнарай батааалгыг мартангүй ойлгоом.

1941 оной февралын хүүдэ нимэ түүхэтэ шэнжэлэгэ Германиин сэрэгэй министерствэдэ юндэ хэрэгтэй болооб? Германи хадаа Гитлерай политикын ашаар хоёр фронтын дайнаа зайсаа гэхэ нааатай ба мүн Германиин гүрэнэй деятельнууд Бисмарк, Шлиффен, Мольтке ба политигууд Гитлер, Геринг ба бусад фашистска зольбонуудай мэдэрэлинь холо даража байһан аюулаа зайсагдаба гэжэ Германиин арад зол ба армида гэрлэлэн тодорхойлхын түлөө хэрэгтэй болооб байна.

«Германи болбол баруун ба зүүн зүгэй хоорондоо гүнэн кингэ соогоо генерал Сент гэшэ нигэжэ асууһан байна гэбэл: «Бидэнэр дайсадай хоорондоо баһа дахин орохые хүсэнэ гүбш?». Тигээд нигэжэ харюусана: «Бидэнгэ гансал стратегическэ тыл хангалты гэжэ германска политикада хандана»...

Гитлер өөрынгөө «олонтоот үгэнүүд соо — хэнэишье мэдээр энэ хүн хадаа үргөө бариматгүй байһан али — Германи болбол энэ дайнда хангалтанг тылтэй байна гэжэ нэгэтэ бэшэ найрхан байха юм».

Алар 1940 оной январь харада Гитлер болбол советско-германска пакт тушаа нигэжэ хэлэб нэн: «Улаа өхө дайда дээр ушаргүй дайн байдаа хэхэ ябадалаа зайлаһанин дээдэ түрэтэ найшааха байна». «Германи мүнөөдэр политическэ сүлөөтэ тылтэй байна» гэжэ Гитлер тэрэ үедэ баяр тайгаар тэмдэглэдэг нэн.

Гитлер, Геринг, Риббентроп ба бусад олон фашистска политигууд

болбол Германи энэ дайнда илаха байһан ушарыг юу гэхэдэ, тэрэ хадаа хоёр фронтдо ба хүрээлэггэ соо дайнай ябуулга хэхэ ябадалаа зайсажа шадаа гэжэ тодорхойлхон хэдэн арбаад үгэнүүд харуулжа болохо байна.

Габшье, Гитлер гутаайнгаа ула элэггүй байтараа гэб гэнтэ нүгөө тэсгэнэ хэлэжэ ба тодорхойлжо захалаа. Хэрбээ энээнэй урда тээ Германиин бүхы авторитетууд барандаа хоёр фронт дээр дайлагдаха ябадалаа зайсабал энэнь илалта туйлахын гансахан найдабари мүн гэжэ хэлэдэг байгаа наа, мүнөө Германиин гансахан замынь — энэ хадаа СССР ба Англида эсэргүү гэхэ гү, али хоёр ба бүришье олон фронт дээр дайн байлдаа хэхэ ябадал болоно гэжэ гитлеровскэ эрдэмтэд баталан хэлэбэл. Энэ хадаа политика бэшэ, харин элиенсэ (унадаг үбшэн) мүн. Энэ политическэ ухаан мэдэрэл бэшэ, сэрэгэй-политическэ бодомшье бэшэ, харин, авиаторизм ба өнхөдүгээр үүдхэһэн хэрэг сооһоо мултархын аргагүй байһанаа мэдэрһэн хэрэг болоно. Нигээд байххадаа гитлеровскэ Германи болбол юунһээ угаа өхөөр айдгай байһан тэрэнтээ ушарба.

Гитлерэй ба тэрэнэй шайкын гай түйдэ ороһон ябадалынь юу гэхэдэ: нэгэ фронтын мульһэн дайлаһаа хара далай хүртэр ута газарта үргэлжэлэ, мүнөөдэ фронтын Исланди ба англйиска аралнууд дээгүүр хойто Норвегиһээ Испани хүртэр, саашадаа Дундаа далай, Абиссини, Ахви ба Италийн бусад колонинууд дээгүүр, Атлантисческэ океан дээгүүр, Англиин бүхы домшинууд дээгүүр гараад, аяар холын Австралида тулана. Тигэбэшье энэнь иигээд дүүрэнэ бэшэ.

Угаа шухала фронтуудай нэгэн болбол Германиин өөрын доторхи гитлеровскэ шайка ба германска арад хоёрой хоорондох фронт болоно. Гитлеровенуудай ойлгодоггүй удаахи фронтын болбол оккупационно засагууд ба тэдэни шөө үзэжэ байгаа Франциин, Бельгии, Голландии, Норвегии, Польши, Чехословакиин, Югославии, Греции, Даниин арад зоний зүгһөө бүрхдхон фронт болохо юм.

Хэрбээ 2—3 миллион полягууды хюдажа ба зобоожэ шадбал үлэгнэ 18—20 миллион зонийн минин номгон зарсаар болохо гэжэ Гитлер болоһон байгаа. Хэрбээ хэдэн зуугаад мянган чехууды, полягууды, францууды, бельгичууды, норвежчууды голландчууды сербнууды ба грегууды алаад ба зобоогоод байбалынь, тэндэхи баялиг зөөринь дээрмэжэ абабалынь, эдэ арадууд номлодохтоод, тэрэнэй гантасториудтэй хамта «Хемль Гитлер» гэжэ хашхарха гэжэ ханаһан байгаа.

Үнэндөө хадаа Гитлер бүхы дэлхэй өөртөө зүрүүлэн нэгдэхэб. Гитлеровскэ шайка болбол хэтарһан тошуул хэжэ ба бусад зайболоноор сэдхэхэвэл хангажа байххада, эзэлһэн гүрэн бүхэндөө завод ба фабрика бүхэндэ, деревин бүхэндэ фронт байгуулаа. Гитлертэ эсэргүү фронт болбол өөрынгөө орондо, өөрынгөө культурада дуратай патриот бүхэний эльгэ зүрхэн соогүүр үнгэрнэ. тинэ зэбүүсгээр сохилжо байгаа зүрхэнүүд хадаа гансахан Европодо бэшэ, харин Холбоото Штадуудта, Киаатай, Индида ба хаана өөрынгөө эрхэ сүлөөгөө сэгнэдэг ба, тэнгэ

дүүрэн бин. Гитлер хадаа бүхы дэлхэйн арад зоний өөртөө зүрүүлэн табйба. Хаана арагтаа, эрдэмдэ, болбосорол дэбэлтэдэ ингаг дуранай яаһа гаржа байһан, тэлэ фашистска дээрмэдэ, баалалтын, хардалтын ба демоогой гүрмда дургагүй-гөөр шөө үзэһэн үзэл али харагдана. Гитлер нилээд олон фронт дээр дайлагдаха болобо гэшэ, тигээд тэрэнэй сэрэгэй машинань хэдшье хайн болобол, тэрэ машинань гэдэргэе сухарика захалаа. Сухарингүй яаха нэн бэ, юунтэб гэхэдэ, тэрэ машина болбол Улаан Армиин ба бүхы Советскэ Союзай гайхамшаг баатаршамтат ушарһан байна.

1918 ондо Украинада ябаа, үмдэггүйгөөр тэргэлһэн «Гитлер» генерал Гренер гэншэ өөрынгөө «Шлиффенэй захяа» гэжэ 1929 ондо гараһан ном соогоо нигэжэ бэшэ нэн:

«Дайнай ябуулгануудай зүүн театрын стратегическэ түхэлые хэн мэдэрхээ һананаб, тэрэ хадаа түүхэтэ дурсахалнуудай галуур ошохо ёһогүй. Висла Урал хоёрой хоорондох тон өхэ тэгнэ газар тэрэндэ ба энэн соогоо нэгэ гүрэни, нэгэ арады багтаһан, 1 Наполеон дүрье болгоомжолуудан ба тэрэнэй судбае Россияда довтолхын урда тээ гашуунаар мэдэрхэнь зайлашагүй байдаг байна».

Гренерэй болгоомжолхо энэ тулалдаггүй. Зүгөөр, хэнэ Гренер-нэ өхөөр советскэ газарай халуун мэдэлтэхэ тэмтэйб даа.

Гитлер болбол СССР-тэ эсэргүүсэн өөрынгөө бүхы хүснэ Шлиффенэй захяаһаа үндэлһэн хаяһан байна гэбэл:

«Бүхы Германи болбол гансал тэрэ дайсада үсдөөр дабхиха ёһотой ба ымагтал тэрэндэ, хэн эгээ өхө хүсэтэйб, тон хүсэн түгэдэрб, өхө аюултайб».

Угцань гитлеровскэ Германи хадаа өөрынгөө агаарай хүснэ Англичаа хадгай байһан аад, ааралга болошолог байгаа. Тигээд, мүнөө тэрэ болбол өөрынгөө бүхы сохматые манда эсэргүүсэлтэ асуулаа. Тигэбэшье наа энэ фронт дээр Гитлер болбол Атлантин далайда ба Английн олоторогууд дээгүүр болоһон байлдаандаа оробол үшөө бага эзэмдэлгые олохо лабтай гэшэ.

Бүхы дэлхэйдэ эсэргүүсн ямаршье болгоомжогүйгөөр довтолоон орол ба хэдэн олон фронтуудта дайниие абаал Гитлер болбол фашистска Германи гансал фронтдо, дайниие ябуулга гэхэ зэргээр арад зонийе һамааруула.

«Германиин хоёр фронт дээр дайниие ябуулга байгаагүйн дэлхэйдэ элитэ боложо байна» — гэжэ германска радио болбол англо-советскэ хэлсээнэй хүүлээр хашхарна. Энэнь дээрһээ харахата Геббельсын радиодамжалтанууд болбол дайнай хоёр фронт дээр дэлгэрһэн, тон үнэнэ байдалы ымагтал арад зонһоо ба армиһаа далдалхын тула ямаршье худал хуурмаг зүйлнүүдтэ ошоһоор бэлэн байһанаа элэрүүлнэ. Гитлерэй ба тэрэнэй дээрмэшдэй зан асаряар, шэнжэ нажаалаар бүхы дэлхэй хубилгалы һанааһарханаһан тэдэнэй авиатористскэ политикын хүшүн шүүмжэлэй хосорон, гитлеровскэ Германиин бута сохилгоор үнгэрхэ байланиие энэ хадаа үшөө, үшөө дахин гэршэлнэ гэшэ.

КОНОЗГЭЯ КАБИНЕДЭЙ ОСТАВКА

ТОКИО, июлийн 16. (ТАСС). Конозгэй кабинетэй отставкада гараһан тухай мүнөөдэр тусхайгаар мэдээсгдэ гэжэ Домей Цуси агентство дамжуула. Конозгэй тусхай резиденцид болоһон кабинетэй саг бусын заседани дээр кабинетэй отставкада гараха тухай шийдхэбэри баталагдана байгаа. Шэнэ томилогдогшой олотор кабинетэй членүүд өшөдүнгөө уялгы дүүргэжэ байха юм.

ШЭНЭ ЯПОНСКО КАБИНЕДЫЕ БАЙГУУЛГА

ТОКИО, июлийн 17. (ТАСС). Японин император шэнэ кабинет байгуулхы Конозэ даалгаба гэжэ Домей Цуси агентство мэдээснэ.

Уранзурагшад Боим ба Бочковой зураг.

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОҢОО

(Июлийн 17-ной үглөөнэй мэдээсэл)

Июлийн 16-най хүн псковско-порховско зүг тээшэ үсэд шанга байлдаан үргэлжэлэ. Бусад зүгүүд ба фронтын участогууд дээр байлдаанай өхө ябуулганууд болоогүй. Мүн, сэрэгүүдэй байдалда хубилалта болоогүй.

Июлийн 16-най хүн манай авиаци болбол дайсамай мотомех-частинууды ба тэдэнэй аэродромууд дээрхи авиацине бута сохихо ябуулга хэбэ.

Баруун урдахы зүг тээшэ румыно-немецкэ сэрэгүүдэй нэгэ группын хамха сохигдоһоной хүүдээр, бүхы зэр зэбсэгтээ румынска нэгэ батальон хайн дараараа матай талада плендэ ороо. Илэндэ оролдоһон эсэргүүсһэн румыно-немецкэ офицернууды солдадууд буугаар туужа асарба. Тангда эсэргүүсэхэ гурбан пушка, 420 винтовка, 12 пулемет, хэдэн олон номон ба патронууд, радио-

станци, 5 автомашинна ба 56 повозконууды тэдэ солдадууд советскэ командованига тушаажа үгэбэ.

Энскэ зүг тээшэ болоһон байлдаанай үсэд майор Разуваев танкова батальон дайсамай тылдэ холо нэбтэрэн ороо. Советскэ танкистнуудай ерэлгэ германска сэрэгүүдэй тылдэ өхө мэдэлгэ ушарулаба. Германска артиллери үсэд шангаар буудажэ, өөрынгөө танкова частине бута сохё. Нүүнн мэдэлгэнэй үсэд, хэдэн германска батальонуудай хоорондо артиллерийскэ буудалдаан болобо, тэрэнэй эсэстэ нилээд олон буу-нуудын хамха сохигдожо, мүн олон артиллерийскэ хангашад алагдаа. Дайсамай тылээр ябаһан тэрэ хүнннгөө ябуулгада майор Разуваев танкинууд дайсамай нэгэ томо частини штабые үгы хэжэ, бишинхан участок дээрэ Германиин сэрэгүүдэй частинуудай

хоорондох хэлхэ холбоо таһалба.

Младша лейтенантууд летчик Поликов ба Пискарев гэгшэд дайсамай тылые нэбтэржэ ябаба. Немецүүдэй эзэлһэн О. тохондо хүрэхэдөө, командирнууд улиха ба гэрнүүдэй орондо халуухан үншэнэй үлэгдэлы хараба. Урда удырын тэндэхи колхознигууд тохонһоо гаража, бүхы юмээс үгы хээд, партизанууд болон ошон байгаа. Лейтенантууд хадаа партизанска отряд «Юбгэжөө» гэжэ нэрлэгдэдэг командирай баатаршалга ба шэн зориг тухай хөөрбэд. «Юбгэжөө» отряд бүхы округ соогоо фашистнууды тон хөөр айлгада. Партизанууд болбол 7 немецкэ танкинууды бута сохё. Телефонно ба телеграфна проводы таһалжа, дайсамай мотоциклистнуудай группын мүшхэн оложо, хамха сохё.

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОҢОО

(Июлийн 17-ной үдэһын мэдээсэл)

Июлийн 17-ной үдэр манай сэрэгүүд болбол псковско, порховско, полоцко, смоленскэ, новоград-воланска зүг тээшэ ба фронтын бессарабска участок дээр байлдаа хэбэ. Байлдаанай эсэстэ фронтдох сэрэгүүдэй ябуулгануудта хубилалта болоогүй.

Июлийн 17-до манай авиаци болбол дайсамай мотомехсэрэгүүд, тэрэнэй аэродромууд дээрхи авиацине бута сохихо ябуулганууды хэбэ. Июлийн 15 ба 16-най үдэртэ 98 немецкэ самолетууд бута сохигдоо. Манай гээлтэ — 23 самолёт.

Резервдэ байһан лейтенант Капанивай батарейи боецууд байлдаанай полине ажаглажа байба. Гэб гэнтэ командир хадаа 7 немецкэ танкинууд ба 2 бронемашинууд хүүргы үнгэржэ, манай ябаган сэрэгые буудажэ ахилһын хараба.

Лейтенант болбол нэгэ томо буутайгаар тэрэ танкинуудай флангда орожо хажууханбаань буудажа гэжэ түргэн шийдэб. Бууныуды хангалтад болбол танкинуудта ойрохон байһан харша тээшэ пушкала абаашаба. Түүнүүшн буудалгаар ударидажа ябаһан танк дүрөө. Хоёрдох танкын гусеница ба моторы 2 снаряд тэлэрэ сохё. Удаахи снарядуудар гурбадахы танк гэмтээдэб. Немецүүд хадаа харшын хажууда байһан кирпичнэ гэрһэ буудана гэжэ шийдээд, тэрэ барилгы түргэ түргэн буудабэ. 15 минутын торшо соо лейтенант Капанин болбол 7 фашистска танкинууд ба хоёр бронемашинны үй бута сохибо.

Д. мурэни хамгаалжа байһан хоёр подразделенин хоорондохы

телефонно холбоон хүннин үедэ таһалагдаа. Тэрэни заһабарилахын түлөө улаанармеецүд-связистнууд нүхэд Трофимов ба Гатаулин гэгшэд ошобо. Тэдэ шэн зоригтэ связистнууды фашистска снайпер-автоматичигүүд гурба дахин буудба гэбшье, 40 минута үнгэрһэн хойно холбоон болбол заһабарилагдаһан байгаз. Гэдэргэе бусаха замда дайсамай снайпер болбол нүхэр Гатаулини хүндөөр шархатуулаба. Улаанармеец Трофимов шархатаһан Гатаулинаа нөөг бургсаһан соо абаашажа, шархынь уяжа үргэлөөд өөрынгөө подразделени тээшэ мүлхн ябаба. Өөрынгөө частыда хүржэ, даалгабаря дүүргэһэн тухай ба шархатаһан нүхэрөө сани-тарнуудта тушаатарай дайсамай снайпернуудай буудалган соогүүр зоригто связист 3 час мүлхэб.

БАЙЛДААНДАХИ МИНОМЕТЧИГУУД

ДАЙЛАЛДАЖА БАЙГАА АРМИ. июлийн 16. (ТАСС-эй корреспондент). Алагдан харагшад болбол нүгөө эрьс тээшэ дуудалһан багаван аяагэ тон нэргэгээр шагнада. Н. толье гарахаар бэдхэн немецүүдые час бүхэн хүдэлн байгаа нэн. Котеленковэй минометно подразделени дайсаиние даралгада хайнаар бэлдэхэһэн байгаа.

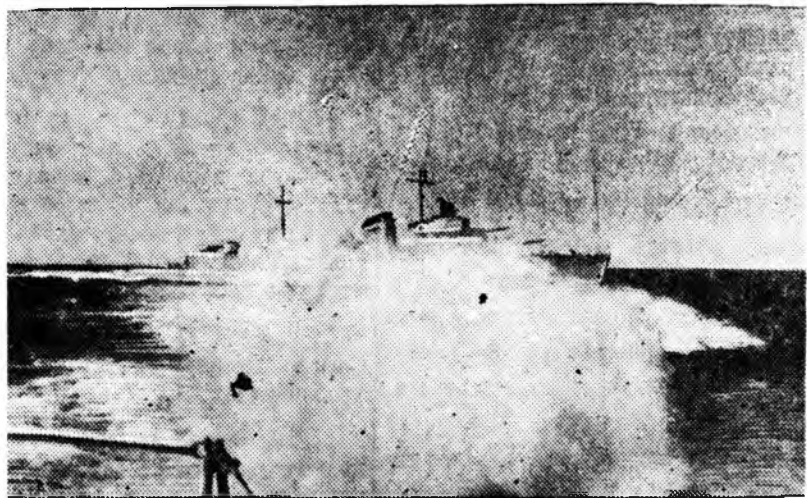
Нүгөөдэ эрьсн ой модон сооһоо гэнтэ танк хүдэлжэ гол тээшэ шэглүүлэгдэб.

Младша лейтенант Княковский буудлаха гэнэн командые үгэбэ. Хэдэ хэдэн минометно буудалганы хойд тээ дайсамай машина шатаалдаа. Эрьс хубөө тээгүүр бүтүү хара утаан болобо. Солдагуудые буудалһан хоёр автомобиль бүрхөөһэн утаан соогүүр бээ дадалһан эрбэд. Минометчигүүд нэгэ хэдхэн хүлэһэнэйгээ хүүдээр машинуудые буудажэ ахилба.

Тинбэ яабашье, дайсан өөрынгөө хүсэһэнние буудуулаагүй.

Тэдэнэртэй хамта ой модон сооһоо хэдэ хэдэн танкинууд харагдаба. Голдо эрбээр лэ, танкинууд минометчигүүдэй окнууд, томо бууныуд ба пулеметуудые буудлаба. Тэрэ үедэ солдадууд уһа гарахаар гүйлдөө. Минометүүд танкинуудтай сохилдон ороо нэн.

Энэ байлдаанда младша лейтенант Злинской вэзод угаа өхө үүргэ дүүргэһэн юм. Энэ вэзод дүтын дистанциһаа минометно гагаар буудажэ дайсаана үгы хэбэ.

Дайлагдажа байгаа Улан Сэргэй Флот. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фашистска уһан доогуур ябадаг онгосые шэнгэһэн Н-скэ минометс. А. Дудченкын фото. (ТАСС-эй фотохронико).

**И. БЕНЕДИКТОВ—СССР-эй
Газартарялангай Арадай
Комиссар.**

ДАЙНАЙ ЭПИЗОДУУД

ГЭМТЭЭГДЭХЭН ТАНК СОО ҮНГЭРГЭГДЭХЭН ХҮНИ

ДАЙЛАЛДАЖА БАЙГАА АРМИ, июлийн 14. (ТАСС-эй спецкорр). Майор Калинин түрүүтэй танкова рото болбол манай ябаган сэргийлж дэмжжээ гэж гараа. Байлдамтай үед майор хадаа өөхдөнгөөд таахад байгаа. Танкова батальон хадаа дайсан дээр шуумайжа ороо. Майорой хөлсөн ёһоор, тэрэ хадаа дайсанай гусеницнуудыг дарахад, шоргоолзоной бутануудыг урбуулан байна. Немецүүдэй гээлтэ угаа ехэ. Байлдаан хэдэ хэдэн час соо үргэлжлээ.

Мэдэгдэнтэйгээр тээрэлтэ болоо. Немецүүд танк доронь минэ хайлан байгаа. Танкны хүржэ ерөөд, байшаба. Амидруулх гэһөн бүхы нэдэлгөн туһа болобогүй. Машины оньһон гэмтэһэн байба. Майор Калининэй үблэгын биса бууһан байбашы наань уурлаһан дээрһээ үбдэгын мэдэбгүй. Немецүүд сэхэ уриа наань бууджа эхилээ. Тинхэһэн танкхаа буугай галаар харюусаба. Удэшлан багта, танкхаа буудалган хүларһан ба, хүүлэй хүүдэ абагүй болоо. Немецүүд бронебойно һомоонуудар башинь буудба. Башинь хэрхилсэбэ. Экипаж танкыггадоо таваг соо ороо. Танкы жолоо-

догто - комсомолец Дроздин шадбаараа дайсаные таахалтаа хаража байгаа. Экипаж доорол хүдэлэнгүй хэбтэжэ байба. Булдаа абагүй. Майор тиймэ байхы захиран байгаа. Немецүүд биднэрыг үхөө гэжэ ханаг гээд майор хэлээ һан. Немецүүд үдэһэн пэжэ гэжэ оролдоо. Тэднэрей дуугаралһан абаһанын, сохихо, абаһань хуу дууджа байгаа. Тээд, танк соо шэмэггүй номгон һан.

Хүни болоходо немецүүд ариба, тингээд танкны хажууда харууланье таба. Дайнда эсэһэн эдэ советскэ танкистууд тон аниргүйгээр байжал байгаа. Заа заахан хурхирхаа ханагшад мурөөрөө түлхилдөө байба. Боец һэрээд лэ аниргүй болодог һан. Бүгшэм халуун соо байхда хүниһе угаа удаанаар үнгэрнэ.

Үр сайхын урда тээ немецкэ харуулад танкхаа нэгэ бага холодод. Майор абагүйхэнөөр доодо тээхэ үүдээ нээбэ. Булдаа танкхаа мүхүн гарабад. Танкистууд 600 метр ябаад байхдаа үндэр тарьян соо ороо. Час болоод байхда майор ба танкистууд манай түрүү частнуудта ерөн байгаа һан.

Н. Паустовский.

Дайлалдажа байгаа Улаан Арми. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша сержант В. Пархомовын зенитнэ пулемет дайсанай самолетуудай гэнгын довтолгооноо сэргэй колонны хамгаалжа байна. М. Тархмалай фото. (ТАСС-эй фотохроника).

Харилсан туһалсалга

Капитан Заяцтай группын летно состав болбол үхсэн шугы соо байлаа. Өөхдөнгөөд боевой командирын шаджаа байгаа.

Добтогхо цаль болбол зенитнэ артиллерээр ба дайсанай истребительнүүдээр хамгаалагдахад, гэжэ шидэгын урда тээ командир даабарине тодо болгоно.

Дайсанай гармые бута сохихо ба фронттын линидэ резервнуы ханхынь болууша. Ишээ даабари манай урда тэбтгдэхад, гээд командир хэлэнэ.

Бомбонуудыг ехээр ашаһан советскэ бомбардировщикууд хойно хойноо һубарилдан ногоон талмайһаа дэгдөөд хухаран байгаа горизонтто харагдахаа болшоно. Фронттын линие тэднэр жэгдхэн ба эмхитэйгээр гаталба.

Дайсанай зольбо нохосүүд советскэ самолетуудыг харахаа угаа алдан хоргодоо. Тингэһэн, мөргөн хаягдаһан бомбонууд бузар фашистуудыг бута сохё.

Энэ үедэ, манай авиациин долоомо сохилтоо мэтэ орон дайсан болбол турбан зенитнэ батареинуудһээ ехээр бууджа эхилсэ. Буудалгын газарһаа манай самолетууд мөргөжэлтэй шадараар зайсажа шадаба. Бомбардировщикуудай урдаһаа дайсанай 5 истребительнүүд харагдаа.

Старша лейтенант Акуленко болбол түрүүлжэ ябаһан звеногой командирай самолётыг сохихоо нэдэн дайсанай истребительдэ хэдэн очерёд үгээрхнэ. Дайсанай истребитель далаа хоёр тэһэн халбалзуулад газарта унаша. Маргэн буудалгаар, бэшэ 4 фашистуудай самолётууд бута сохилдон байла.

Баатар зүрхтэй бомбардировщикуудта үшөө 7 немецкэ истребительнүүд ороо.

Толгойжо ябаһан капитан Заяцтай машины дайсанай 3 истребитель догодоо. Капитанай машина түргэн ябадалаа гэжэ эхилхэ тэйтэ хамта доошо болоо. Удаань моторын гэнтэ дүржэ самолёдыг дүлөөр хушаба. Самолёдыг орхижо яажашы болохогүй байгаа. Газарта хүрэтэр оройлоо 40 метр үлэһэн байба. Хэдэн секундын үнгэрһэнэй хүүдэ машинга газарлаба. Капитан болбол шалга сохилгы мөдөрнэ. Кабинкаһаа түргэн гараһан болоһонь, тэндэ унаша.

Лейтенант Петров болбол өөрынгөө командирай хажуу тэһэн баһа газардаһан байгаа. Буудалга-радикс Агеев хүндөөр шархатаһан байба. Штурман — старша лейтенант Акуленко болбол самолёдоо компас, часы, элхэ хүнһөө абаад шархатаһан нүхдтэйгөө зүүн тээһээ ябаа.

Дайсанай тэдэ гурбан нүхд шархатаһан гурбан хани нүхдөө хайр шулуутай намаг газараар абажа ябаа һан.

Дүрбэн модоной тухай ябаад бага зэртэ амарха гэжэ зогсоходонь, капитан Заяц жигтэж хэлэбэ:

—Билэһиһе ой соо орхёд, частыда түргэн ошогты. Таанар тэндэ хэрэнтэй байхат...

Старша лейтенант Акуленко харюусаба:

—Мэндэ хэдыншэ хүшэр байгаз наань, тааналыг биднэр орхиногүйбди.

Игтэж бээ бөөдэ харилсан туһалсан баатар зоригтой советскэ летчиуд 5 хоног соо абажа өөхдөө хүрһэн юм.

Ахалагша лейтенант И. РЕМЕНЮК.

Морягууд-хилэ сахишад тактика хуралсалда. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: десантна частин довтолго. (ТАСС-эй фотохроника).

ПУЛЕМЕТЧИК ПАВЕЛ ЖИЛА

ДАЙЛАЛДАЖА БАЙГАА АРМИ, июлийн 14. (ТАСС-эй спецкорр). Гурбадахи рото довтолгодо ороо. Сержант Жилын отделени хадаа хоёр станково пулеметтойгөө, ротын баруун хажууе далдала, намаг болдог дээгүүр гаража ябаа һан. Гэнтэ бургалан сооһоо буудалган болоо. Павел Жила өөрынгөө пулемедуудыг тохсожо, буудан ороо. Фашистка пулемет абагүй болоһоо. Тингэһэн, ябаган сэрэгүүдэ бургалан сооһоо бүтүү олон минэнүүд тээрбэ.

— Миномедыг үгэ хэх!

Пулеметчигүүд үндэр тарьян дээгүүр дайсанай миномет тээһ буудба. Энэ үедэ рото аниргүй. Жилын отделени урагнаа сүмэрэн ороо.

Хүнэй абаһан тэн дүтхэл дуудла: миномет нэгэ хэдэ алхын тулдэ байгаа.

Эгээл үнэн хэрэг — жад. Тэднэр ехэнхидэл энэһээ айдаг юм, — гэжэ сержант шидхэ. Харин, тэрэндэ пулемет-пистолет ба наган байбашы наань, боецһээ жадатай винтовкын абаһан байгаа.

Сержант бүхэ бээрээ бодоо, тэрэнэй хойноһоо, отделенин боецүүд бодосод.

Хоёр румын ба нэгэ немец мөдгэнхэдэ байшоо. Сержант боецүүдтэйгэ хамта, фашистууд дээрэ жадануудыг тулгад лэ түргэ түргөөр тэднэи зэбсэггүй болобо.

Хялбараар, эрэлхэгээр, шидхэрхэгээр ябуула хэлгэн — Павел Жилын гол шухала шадбарин гээһэ.

Бүшмэг тарьян соо Павел

өөрынгөө отделени тэй хууд. Пулемедын хоһон харгы тээһ шэгдүүлэгдхэй. Харгы хадаа добо тээһ гараһан байба.

Добо дээрэ брезентээр хушадаһан ашаһан машинга харагдахэн. Тэрэ машинаһаа хоёр хүн буугаад харгы хараашалда. Пулемедо тохсожо — гэжэ сержант Жила захира. Отделени шуугагүйхэнөө, ойлохоор бэшээр лэ пулемедо харгы тээһ харуула.

— Өөрөө сохихони — гээд сержант пулемедойгоо хойно хэбтэбэ. Машина доборуу бууж харгыгаар ябажа ябаа. Үшөө нэгэ хэд секунд. Грузовик пулеметойн зэргэлхэн шахуу болоо. Үшөө секунд...

Нэгэ хэдэ һомоной ошомсоор шэлэй ханхшаһан гарана, моторын тээрнэ. Машина байшоо. Тэрэндэ, немецкэ офицерүүд гүйлдэнэ, ябуудтаа пистолетууд гаргана. Үшөө хоёр ээлжэн үгтэбэ. Гурбан офицер унаба. Үлөөшэдинь, замгүйгөөр бууда буудлаһаа хоргодохо забдана, гэбэшэ, манай боецүүд бултын хүсөө һэн. Немецүүд үсдөөр эсэргүүсэндэ, буудалгаан соо зармань алагдаһан ба зарманын плендэ абтаа.

— Нүхэр сержант, та шархатаат, — гэнэн боец абаа Жила дуудла.

Гансал гимнастеркынгоо харлан хамы ба зүүн гарнаа гараһан шуна харахада Жила шалгаар үбдэгын мэдэрбэ.

Мүнөө сержант Павел Жила госпитальдо байна. Шархань баргтай байһан байгаа. Частыдань бусаха — табилта врач хэзээтэ үгтгшааб гэжэ ехэл хүлээжэ байна.

Лев Шапиро.

Агнуушан дайсанай парашютистуудыг үгэ хэбэ

Фронт шадарай нэгэ хүдөөажын артелиин колхозник нүхэр Киселев үглөөгүүр эртэлэн агнуурида гараһан байгаа. Үггэн агнуушан нүх. Киселев харгылаа ябажа ябатараа дохонуур нийдэжэ ябаһан фашистка тэмдэгтэй нэгэ самолёт хараа, тэрэнэй хойноһоо шэртэн хаража байтарь, уданшгүйгээр тэрэ самолёт гурбан парашютистууд бууба.

Тинхэһэн хамта, агнуушан нүх. Киселев гүйдэл дундаа буугаа һомолоод тэдэн тээһ гүйбэ. Марган сэхээр бууджа, фашистка парашютистуудай нэгын тэндэн мухарууһан ба хоёрдохинь шархатуула. Тинхэһэн, гурбадахи бээ тушааха баатай болоһон байна.

Советскэ патриот нүхэр Киселев болбо фашистка дайсадуудыг итгэжэ бариба.

Дайлалдажа байгаа арми. Июльн 15. (ТАСС).

„Германида эсэргүү дайнда хамтын ябуулга хэхын тухай СССР-эй ба Великобританийн правительствануудай хоорондо зүбшэгдхэн хэлсээн“ тушаа гадаадын хэблэлнүүд бэшэнэ

АНГЛИ

ЛОНДОН, июлийн 15. (ТАСС). Английскэ хэблэлнүүд болбол англо-советскэ хэлсээн тушаа бэшэжэ үргэлжлээр. «Дейли Телеграф» Эндрю Морнинг Пост» газетэ түрүү бэшгэ соогоо нигтэжэ бэшэнэ: Энэ факт хадаа угаа ехэ удхашаартай. Англин ба Россия нэгдэмэл хүснүүд болбол фашизмыг үгэ хэнгүйгээр зогсохогүй байна.

Мүнөөнэй Россия болбол 25 жэлэй урда тээ дайламдаһаа орходоо тон ондоо хүсэтэй болоо. Германи болбол Россия дайнда татап, хоёр фронт дээрэ шэнээр дайлагдажа эхилбэ. Англин мүнөө үеын зорилгонууд хадаа Россия да гансал материална талаар туһалжаа гадна, Россия ба өөрынгөө интересүүдэ зориулан Германийн сэрэгтэй ресурснуудыг үй бута сохихо байна, гэжэ «Таймс» газетэ түрүү бэшгэ соогоо бэшэнэ.

Германийн довтолгыг бүхы дэлхэй дээрхэ өрхө сүлөөтэ байдалда аюул өрүүлжэ байла гэжэ тоолоһон бүхы арадууд англо-ордой хэлсэндэ баяр хүргэнэ гэжэ «Таймс» газетын дипломатическэ обозреватель бэшэбэ. Хилин саанаһаа абтаһан бүхы телеграммууд хадаа тус хэлсээ бүтэдэ найшаана. Эдэ хоёр гүрэнүүдэ тон адли аюул тохёолдоо. Тэднэр болбол өөхдөнгөөд түгээ хамтаржа тэмсэбэ.

«Ньюс Броникль» политическэ обозреватель Кэмпбелл болбол баталгаатай хэлсээн хадаа сэргэй союз болоһонинь нэгжгүй гэжэ бэшэнэ.

«Стар» газетэ «Манай союзник» гэжэ гарматтай түрүү бэшгэ соогоо нигтэжэ бэшэнэ: Мүнөө дээрэ дайсанай зүүн зүгтэ хамааржа байһанда биднэр хатуугаар сохихо аргабайдалтай байнабди.

США

НЬЮ-ЙОРК, июлийн 15. (ТАСС). Үсгэлдэр, үглөөнэй хэлбэл Англи СССР хоёрой хэлсээ баталга тухай өхээр бэшхэн байна. «Нью-Йорк Геральд Трибун» газетэ түрүү бэшгэ соогоо нигтэжэ мэдэсэбэ: Зүүн зүгтэ энэ ехэ тулаадаһан боложо байха үедэ Англи Советскэ Союз хоёр ямаршье нэгжгүйгөөр хоёр пунктһаа бүрилдэн хэлсээ баталба. Энэ хадаа тэднэрыг сэрэгтэ хүсдөөрн союзнигууд болгобо. Эднэр болбол үнэн хэрэг дээрэ союзнигууд байһан тулааа формальна холбоо баталаа.

Биднэр болбол — «Нью-Йорк Таймс» газетэ бэшэнэ — Гитлерыг даралга мангашы ба Англидаһыг тон шухала гэжэ мэдэнэбди. Англо-советскэ хэлсээн ханиһыг гайхуула ёһогүй. Энэ хэлсээн Гитлерыг түргэн дарха ябалалы хангана.

АРГЕНТИНА

НЬЮ-ЙОРК, июлийн 15. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын Буэнос-Айреса мэдэсхэнэй ёһоор «Стандарт» газетэ болбол демократин бүхы хани нүхэд хадаа англо-советскэ хэлсээ найшаажа байна гэжэ мэдэсэна. Тус газетэ итгэжэ бэшэнэ: Советскэ Союз нийтийн харгэй түгээ эрэлхэгээр тэмсэна. Гитлеризмыг түргэн усадхаха шухала зорилгонуудыг бөөдүүлэн, хүснүүдэ нэгдхэн хоёр талы найшаанабди.

КОСТАРИКА

НЬЮ-ЙОРК, июлийн 15. (ТАСС). Костарикын хэблэлнүүд англо-советскэ хэлсээ халуунаар найшаа-

хатаа хамта, энэһине улс-хоорондын хүүлэй үеын томонууд событинуудай нэгэн болоно гэжэ мэдэсэна.

ПЕРУ

НЬЮ-ЙОРК, июлийн 15. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын корреспондентын Лимбэе (Перу) мэдэсхэнэй ёһоор «Ла Кроника» гэжэ правительственна газетэ хадаа гитлеровскэ агрессииг усадхалгада нэгэн зорилготой хоёр гүрэнэй хэлсээн түүхэтэ удхашаартай гэжэ бэшэнэ.

КИТАД

ЧУНЦИН, июлийн 15. (ТАСС). Үсгэлдэр Китадай бүхы газетэ-нүүд Германида эсэргүү дайнда хамтын ябуулга хэхын тухай англо-советскэ хэлсээ баталга тушаа мэдэсхэнүүдэ толило.

«Шиншисинбао» газетын түрүү бэшгэ соо бэшхэнэ: СССР Англи хоёр болбол фашистуудай агресидэ эсэргүү дайнда хамта тэмсэхэ гэбэ. Фашизмын амин голыг таахалһаа ойртоо гэхэдэ болоно.

ШАНХАЙ, июлийн 15. (ТАСС). Англо-советскэ хэлсээ баталга тухай мэдэсхэн Шанхайн засагай нурунуудар халуунаар утгадлаба. «Чжунмейжибао» газетын бэшхэнэ: Германида эсэргүү дайнда хамтын ябуулга хэхын тухай англо-советскэ хэлсээн хоёр державануудай политическэ, дипломатическэ ехэ амжалта ба Германийн уналга болоно. Англи ба Советскэ Союз болбол фашистка агрессоруудай хүсэе бүрин усадхын тула угаа ехэ шидхэр гаргаба. Москвада баталгаатай хэлсээн — Гитлерэй үхэл мүн.

ГРЕЦИ

НЬЮ-ЙОРК, июлийн 15. (ТАСС). Греческэ арадууд болбол Гитлер хоёр галай дунда орожо усадхагдахэ гэнэн нэгэн ханхшуутай байна гэжэ Болгария байһан американска агентствэнүүдэй нэгэнэй корреспондент мэдэсэна.

ГЕРМАНИ

БЕРН, июлийн 14. (ТАСС). Журналистуудай мэдэсхэнэй ёһоор Германида эсэргүү дайнда хамтын ябуулга хэхын тухай англо-советскэ хэлсээн болбол Германийн арад зоной дунда угаа ехэ һонирхол гаргалан байла. Германо-советскэ сэргэй болоһонхоо хойшо Германийн хүн зон үзэтөө дуудлагүй ехэ хүлгөтэй байна гэжэ хаяхан Германиһаа Бернэ ерөнх гадаадын корреспондент мэдэсэна. Олон хүнүүд Гитлерэй авантюра политикада зөбүүрхэнэе нуюужа шаданагүй. Хүүлэй үлэрнүүдтэ Берлин, Франкфурт, Гамбург, Кельн гороуудар олон олон хүнүүд түрмэлэ хаһан байла.

СССР-тэ эсэргүү дайнай эхилхэтэй хамта, зүүн фронт дээрэ шархатаһан боецүүдэ шэрхэн поездинуудай табаралтагүй ябажал байхадан хүн зон түгшүүрилэ ороно. Эхэнэрнүүд ба үншэрэгшад угаа түргөөр олошорно. Англин авиацин сохилтодо орожо, баруун зүгтэ Германийн томонууд ажауйлабди предпринимүүд ханларна.

Редакторай уялгыг дүүргэсхэ Б. САНЖИЕВ.

МҮНЭЭДЭР КИНОТЕАТРУУДА	
Прогресс	Хани нүхэд
Эрдэм	Княжна Мэри